

สมรรถภาพการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา เพชรบุรี

The Competences Water of the Water User Groups in Phetchaburi Operation and Maintenance Project

วิศิษฐ์ เกษรมาลา^{1*}, เอกสิทธิ์ ไชยสิทธิ์² และเจษฎา แก้วกัลยา³
Wisits Kasornmala^{1}, Ekasit Kositsakulchai² and Jesda Keawkunlaya³*

ABSTRACT

This study was to compare the performances in water management of water user groups in the Operation and Maintenance Section No 2, Phetchaburi Irrigation Project. The study was carried out during June 2007 to June 2008, the duration that covered wet season, 2007 and dry season, 2008.

The results indicated that the total inflow was 345.43 MCM. The water needed for driving out salt water was 157.25 MCM and was of rather high proportion. The water used for other purposes mostly in agricultural sector was 104.8 MCM. For the evaluation of the competences of the water user groups, three indicators i.e. Depleted fraction of gross inflow (DF_{GI}), depleted fraction of available water (DF_{AW}) and process fraction of available water for agriculture (PW_{AW-ag}) were measured. It was found that these three indicators measured in three study periods, wet and dry seasons and the whole duration were significantly different. With respect to the competences of the 6 water user groups, the study was performed in 2 categories. In category 1, the amount of water needed for driving salt water through all of 6 groups was considered and in category 2 the amount of water needed for driving out salt water through only (BLP) group was considered. Results revealed that the study in category 1 could explain the user's water management competences more clearly; Thayang - Baanlad Pattana and Phetchaburi Ratchdon Suksumran groups which located upstream of the basin showed higher performances than those of other 4 downstream groups. However, the BLP locating on downstream end showed highest performance. Field investigations showed that BLP group was the strongest; this would be the consequences of water shortage and salt water intrusion especially during the dry season.

Key words: competence, water management, water usage group, Phetchabui Operation and
maintenance project

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำ 6 กลุ่มในฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเพชรบุรี โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ในช่วงรายปี ช่วงฤดูฝน 2550 และช่วงฤดูแล้ง 2551 โดยใช้ดัชนีบัญชีน้ำในการเปรียบเทียบ

ผลการศึกษาในฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 พบว่า รายปีมีปริมาณน้ำไหลเข้าในพื้นที่ ทั้งหมด 345.43 ล้าน ลบ.ม. มีปริมาณน้ำที่ต้องการสำหรับผลัดต้นน้ำเค็มถึง 157.25 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง มีการเอาน้ำไปใช้ประโยชน์ 104.08 ล้าน ลบ.ม. โดยเป็นการใช้น้ำในภาคการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาครั้งนี้มีดัชนีบัญชีน้ำที่เหมาะสมและมีข้อมูลเพียงพอสำหรับการเปรียบเทียบสมรรถภาพ 3 ดัชนี ได้แก่ depleted fraction of gross inflow (DF_{GI}) depleted fraction of available water (DF_{AW}) และ process fraction of available water for agriculture (PW_{AW-ag}) ซึ่งผลการศึกษาระดับฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาทั้ง 3 ดัชนีมีค่าใกล้เคียงกันในทุกช่วงเวลา การเปรียบเทียบดัชนีบัญชีน้ำระหว่าง 6 กลุ่มผู้ใช้น้ำ แบ่งเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 พิจารณาปริมาณน้ำสำหรับการผลัดต้นน้ำเค็มไหลผ่านกลุ่มผู้ใช้น้ำทุกกลุ่ม และกรณีที่ 2 พิจารณาปริมาณน้ำสำหรับการผลัดต้นน้ำเค็มไหลผ่านกลุ่มบ้านแหลมพัฒนา (BLP) เท่านั้น กรณีที่ 1 จะอธิบายผลการศึกษาได้ชัดเจนกว่า โดยพบว่ากลุ่มท่ายาง-บ้านลาดพัฒนา และกลุ่มเพชรบุรีราชสุวารุขสำราญ ซึ่งเป็นกลุ่มต้นน้ำมีค่าดัชนีที่สูง ในขณะที่กลุ่มอื่นๆ มีค่าดัชนีลดลงตามลำดับ แต่กลุ่มบ้านแหลมพัฒนาซึ่งเป็นกลุ่มปลายน้ำจะมีค่าดัชนีสูงกว่ากลุ่มต้นน้ำ และจากการตรวจสอบวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้น้ำในด้านต่างๆ พบว่า กลุ่ม BLP มีความเข้มแข็งมากกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีโอกาสประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ และน้ำสำหรับผลัดต้นน้ำเค็ม โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

คำสำคัญ: สมรรถภาพ การบริหารจัดการน้ำ กลุ่มผู้ใช้น้ำ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเพชรบุรี